

med, og saa synes jeg, at Conseilspræsidenten muligvis kunde have havt et saa kjerligt Hjerte for sine Venner, at han kunde have sagt: Nei, disse tre Punkter har Ministeriet engang for sin Mund, lad Ministeriet nu beholde dem, det er ikke Punkter, som Ministeriet med Fjæbe kan raade Andre at gaa tilhøjs paa, de føre alligevel ad undas, og saa vilde det have været smukkest, om Ministeriet havde gjort, hvad det kunde, for at holde sine Venner borte fra dette commune naufragium, som dog kun er en relativ Behagelighed. Det nye Moment, tror jeg altsaa, ikke betyder noget. Det er ikke min Mening paa nogen Maade, og navnlig ikke i dette Dieblit, at rejse en Diskussion om Principer, om Theorier, om Forfatningens sande Mening; jeg veed meget vel, at Conseilspræsidenten har en Opfattelse af Forfatningen, der er meget vidt forskjellig fra den, jeg har. Jeg veed jo ogsaa, at der allerede er lagt mangfoldige Ting haade for det One og for det Andet, og jeg tror, at det i dette Dieblit vilde være haade unyttigt og overflødigt at komme ind paa hele denne Diskussion igjen, thi jeg tror, at tilsidst blive disse Spørgsmaal om Forfatningen ikke afgjorte ved theoretiske Undersøgelser, de blive afgjorte ad den praktiske Erfarings Vej. I saa Henseende har jo nu Conseilspræsidenten havt den store Fordel, at han har havt fair play til at gjøre Forsøget med sin Opfattelse af Forfatningen. Conseilspræsidenten har havt alle Betingelser for, ad Erfaringens Vej at vise os, at vor Forfatning er saaledes, at der kan administreres med den i Kraft af den Theori, han hylder, i Kraft af den Opfattelse, han nu har deraf; den Tid maa tilsidst komme, hvor vi kunne spørge om Resultatet. Conseilspræsidenten har havt rigelig Tid, han har havt Kongens fulde Samtykke til at anstille dette Forsøg, han har havt Landstingets ubegrænsede Tilslutning til at experimentere, han har havt et ministerielt Parti her i Landet, som maa forekomme Enhver at være et sandt Mønster paa et ministerielt Parti, der siger, som alle sande Ministerielle altid bør sige: Vi ere ministerielle, naar Ministeriet har Ret, og naar Ministeriet har Uret, saa ere vi ogsaa ministerielle. — Alle disse Betingelser har Ministeriet altsaa havt for at gennemføre sit Forsøg, for ad praktisk Vej at vise os, at Forfatningen er saaledes, at den passer med Ministeriets Theori. Mere tror jeg ikke, at man kan forlange, og det er paa den anden Side, hvad der kan forlanges, og saaledes har Ministeriet prøvet det i 7 Aar. Det forekommer mig nu just ikke, at 7 Aar er nogen saa overdreven lang Tid; naturligvis i et Mennekeliv har det ikke saa lidt Betydning, men i et Folks Liv er 7 Aar ikke saa grumme lang Tid, og paa den anden Side maa vi ogsaa huske her i Landet, at vi

heller ikke fra vor Side i Venstre have noget Krav paa, at det skulde gaa saa grumme hurtigt, det gjælder om os herhjemme i det Hele taget, at vi ganske vist kommer frem; men, naar man og saa længe man kjører med Stude, kommer man ikke hurtigt, men kun langsomt frem. Altsaa, saa længe vi ere kjørende med det Forspand, vi have, saa længe kunne vi ikke vente, at der skulde komme saameget ud af Tiden, som det i andre lidligere Folkeslag vilde være Tilfældet. Jeg ser imidlertid paa disse 7 Aar som paa en ret rundelig Tid til at anstille saadanne Experimentier; det Dieblit maa dog komme, da man siger til den høitærede Conseilspræsident: Hvordan er det nu gaaet med dette Forsøg, maa vi nu se Resultaterne, passer det? Og der er det jo dog saaledes, at naar Conseilspræsidenten nu skal vise os, hvorledes han har været istand til at føre sin Theori igennem med denne Forfatning, og saa først vilde tage Listen over de gode Gjeringer og nyttige Foranstaltninger, han under sit Ministerium havde gennemført, saa vide vi, at denne Liste er ikke saa lang som Leporellos; det er en meget kort Liste, som snart er overset, og naar Ministeriet saa skulde vise os, hvorledes Forfatningen er slaaet til, saa er Forholdet det, at den ene Gang regjerede Ministeriet med en provisorisk Finantslov; da der var gaaet nogle Aar, fik vi en lang midlertidig, og nu staa vi ved en Situation som denne. Jeg veed ikke, hvad den høitærede Conseilspræsident nu tiltænkter os, et Provisorium, en lang Midlertidig, en Ordonnans eller saadant Noget, det veed jeg ikke, det vil Fremtiden afgjøre. Men alt dette forekommer mig ikke at være et Vidnesbyrd om, at den høitærede Conseilspræsidents politiske Theori er rigtig, er stemmende med vor Forfatning, at den lader sig gennemføre med den Grundlov, vi nu engang have, og det er denne Erfaring, tror jeg, som ikke blot vi her i Rigsdagen have vundet, men som ogsaa efterhaanden breder sig ud i den Del af den offentlige Mening, som hidtil har støttet det ærede Ministerium. Jeg kan ikke tro, at den høitærede Conseilspræsident skulde være aldeles blind for, at hans Stilling her i Landet i dette Dieblit er noget forskjellig fra, hvad den var for 5 Aar siden. Det er i Virkeligheden saaledes. For 5 Aar siden blev den høitærede Conseilspræsident beundret og set hen til med Begejstring, ikke blot af de smaa Proprietærer og Herregaardsforpagtere omkring i Landet, men ogsaa af mange Andre, f. Ex. ogsaa af Dovedstaden; Kjøbenhavn var i høj Grad begejstret for den høitærede Conseilspræsident, man vidste ikke, under hvilke heroiske Forbilleder man skulde opfatte Conseilspræsidenten, men man var villig til at tage de allerførste. Man saae snart i den høitærede Conseilspræsident en Alexander, der var istand til at overhugge Knuden, snart